

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Bona llavor*, per Mossen Manuel.—*Triunf de Jesús á fi del segle XIX*, per Miquel Durán.—*Mallorquins honorables*, per M. R. F.—*La premsa catòlica*, per Joaquin Domenech.—*Sants y festes*.—*Monument sepulcral*, per B Ferrá.—*Granerades*, per el sen Garrovi.—*Ja fa..... brusca!* per un Lulista antich.—*Noticies històriques*.—*Cronicó*, p'es Cronista.—*Correspondencia*.—*Anuncis*.

BOÑA LLAVOR

QANT bona, qu' apenes fou tirada y escampada per els primers conradors, que el mateix Fill de Deu elegí per tan santa y sublim missió, va dar tan bons y abundosos resultats, tants molts y multiplicats fruyts, qu' admira sols pensarho.

Ignoraven els dexeables del Bon Jesús y no sabien de quina llavor los parlava, s'ocasió aquella en que los proposá sa parábola del sembrador; y ple de mansuetut y vessant com sempre bondat el seu cor los digué: «la llavor de que vos parl es la paraula de Deu.» No foren necessaries més explicacions: confirmats en la fe y rebuda la virtut de lo Esperit Sant, començan ab febrós entusiasme sa seua tasca, fexuga com la de tot conrador, y confiant més qu' en ses propies forces en la virtut de la llavor que los ha estada confiada; fa St. Pere, com a cap de tots ells, son primer sermó y ab ell atreu y converteix a tres mil persones. S'escampan els altres dexeables per les demás parts del mon per sembrar la llavor de la paraula divina, y a imitació de St. Pere les conversions que fan son prodigioses, els cors que atreuen innumerables, les ànimes que salven infinites. Ab una paraula canvian de sol a rel y converteixen, reduint a confessar y seguir una religió tota penitencia, abnegació y sacrifici,

a una societat entregada de ple a les hores als plers més repugnants, y capficada y embrutida per les passions més degradants y espantoses.

Als apòstols seguexen (en tan santa missió) els dexeables, bisbes y demás sacerdots, als qui no una, sinó moltes vegades, los digué el Fill de Deu: "Anau y predicau," y en dos mil anys que fa que se sembra sempre la matexa llavor, no ha perdut may aquesta sa virtut divina, ni ha dexat de dar en més o manco cantitat, en major ó menor importancia els seus fruyts abundants y profitosos.

Si cada día, donchs, se tira encara d'aquesta llavor dins el camp inmens de la Iglesia, si no se passa día sensa que se predich, s'per tot arreu se fan sermons; com es y com si explica que no fa ara tan de fruyt com feya en temps primer la paraula de Deu? Com es que no se veuen noves conversions, ni naxen a la llum de la fe y a nova vida tantes ànimes assegudes encara dins els camins de la més culpable indiferencia? Si la paraula de Deu es la matexa, de hont prové que n'hi haja tants pochs que s'aprofiten d'ella, essent tant molts els qui seguit, seguit, l'escolten?

No es gayre difícil contestar a n'aquestes preguntes; basta donar una uyada a lo que está passant referent a n'aquest particulá per convercemos de que si la paraula de Deu no dona el fruyt que deuría y que a ella vinculá el mateix Fill de Deu, prové del modo com s'escolten avuy els sermons.

Permeteume, amichs lectors, vos decant una mica aquest vel que tapa la vista a molts qui se creuen anar be y pretenen de bons cristians perquè quant ve la Corema, van de qualsevol manera, per costum, per moda, o perquè sí, a sentir predicar. Permeteume vos diga com se va generalment avuy a sentir els sermons y com s'hi hauría d'anar.

Dins pochos dies, quant haurá passat aquesta malaltia febroenca dels derrers dies; quant haurán entrat en sivella tants de capets que no més pensen ara en les bromes o xascos que darán durant el truyós carnaval; quant s'haurá aquietada y reposará aquesta societat tan atarullada per els tráfechs d'aquests derrers y maldecaposos dies; y alçará la ma l'Iglesia y deixarà caure majestuosa demunt tants de fronts aquella grapada de cenra tan freda y misteriosa; quant, ab una paraula, s'haurá donat entrada franca a sa Corema; vendrá llevors el temps d'anar á l'Iglesia a sentir els sermons, y hi anirán molts; y les iglesies s'umplirán, y se tirarà a mans plenes sa divina llavor, y se refresquerán una vegada més aquelles veritats, que mirades d'aprop, fan tremolar al més pintat, ¿però qué? produirà aquella son fruyt? darán aquestes resultat? No. Perque molts apenes surtirán de la Iglesia haurán perdut el cap del fil y antes d'arribar a ca-seua no sabrán de que haurá estat el sermó. Altres estarán distrets, dormint, conversant, trobant que dir ó analisant de prim conte el modo d'esser y vestir dels que tendrán aprop, frissant qu' el Pare Predicador acap aquella prèdica que no entenen perque no escolten, ni volen escoltar. Altres estarán allá, y part dels joves qui tenen el cap ple de grins y buyt de cervell, atalayant a les atlotes, canviantse ab sos uys y, si aquests no bastan, ab ses mans (com jo he vist) telegrames, cites e impressions, per passar el temps mentres durará el sermó. Altres criticarán ses maneres de predicar, tayarán sayos al predicador, el mermulerán y procurarán arrancar ab sa crítica malaída y refinada, qu' en surtí farán, del sermó y del sermonador, la mica de llavor que haja cayguda dins les ánimes qu' ab bones disposicions haurán anat a sentir sa divina paraula. Vat aquí per qué casi sempre es avuy infructuosa sa paraula de Deu; perque no s'hi va així com s'hi hauria d'anar y així com requerexen y demanen la divinidad de sa doctrina que se predica, la santedat del lloch ahont se predica y la dignitat del qui la predica.

Si hi anassem ab bones disposicions y ab més bones ganes d'aprofitarnos; si pensassem que lo que mos ensenyan es per el nostre be; si procurassem que no caygués entre les espines y pedres de ses nostres passions é imperfeccions aquella llavor tan bona, tan sana y tan vera; si hi anassem ab s'únich fí de posar en práctica lo que se mos diu, per més que no s'avenga, ni de molt, a ses nostres costums o males inclinacions, y si hi duguessem el propòsit firme y resolt de no conversar, ni estar distrets mentres se predica, ni mirar qui es qui predica, sinó atendre a lo que se predica, altre

y més copiós sería el fruyt que treuriem de la llavor de la divina paraula, la sentiríem naxer dins el nostre cor y tastaríam tal vegada en aquest mon sos celestials y saborosos fruyts.

MOSSEN MANUEL.

TRIUNF DE JESÚS A FI DEL SEGLE XIX (a)

I

El difunt segle denou
tant impío no ha espirat
com molts descreguts volían
y 'ls profetes de mal any.

Puis que feyen grans prossélits
ses doctrines lliberals,
pensaven fer torná 'ls homos
tots masons volterians.

Predicaven á n' els pobles
llum... progrès... prosperidats...
igualdat per tots els homos,
per tot error llibertat.

Un nou dret entronisaven
que may ha estat natural,
protegir la dolentia,
posant les lleys en ses mans.

A sò del himne de *Riego*
passaren á foch y á sang
als frares y als relligiosos
que eran missatjers de pau.

Y cantant la *marsellesa*
volien fe 'ls funerals
á l'Esglesia nostra Mare
y á son Espós celestial.

Fins y tot cantá l'Italia
un *himne* al vil Satanás, (b)
pensant eclipsar la gloria
del Deu dels bons cristiáns

¡Oh! segle de les llums... ¡neci!
segle de forsa... ¡covart!
Si grans son els teus invents
mes grans son els teus pecats!

II

Ja ha finit el famós segle:
pero... ¿qu' es lo que ha passat?
del any ú, els falsos profetes
han estats els engrunats.

Les maldicions que tiraven
cuantre el Deu crucificat,
han caigut ben aplomades,
en rigor, demunt sos caps.

Nostron Deu, solament Reyne,
en victories immortals,
vejent passá edats y segles
com qui veu passar instants.

Acabar ab Ell volien
abans qu' el segle acabás;

(a) Tenim especial satisfacció, publicant aquesta hermosa y valenta poesia que son autor, President del *Cercle d'Obrers Catòlics*, de la ciutat d'Inca, va llegir en sa vetlada Literaria-musical dia 6 del corrent.

(b) Carducci, un Luciferiá fill de la Masoneria Italiana, compougé un *himne á Satanás*. ¡Infernal gloria la que li espera en l'altre mon! si arrepenit no expia son horrorós delictes sobre la terra!

mòr el segle... y cuant espira
bufa imponent lo mestral.... (a)

Es la seua providencia
qu' encara no han tirat baix,
que per la natura alena
ab suprema majestat.

Que finís Jesús volien
abans qu' el segle acabás;
pero cuant badaya el segle
Ell d' enhorabona está.

De cap á cap de la terra
á milions de cristians
li rendeixen homenatge
y l' amor del seu cor grat.

¡Impiys! ¿com sou tant protervos
qu' encara no us agüau
davant els fets de l' historia
de denou segles passats?

Badau els ulls bellumosos,
qm' els volterians d' enguany
cauran també dins la fossa
ab la seua impiedat.

Mentres qu' el gran *Galiléu*
sempre en joventut réal
veurá passá edats y segles
com qui veu passar instants.

III

Bons Obrers, que á la bandera
de Cristo us heu assentat
no l' abandoneu, que porta
signe de ditxa y de pau.

Ab gust y pler vos vaig veure
tota la nit de cap d' any,
fent els honors y les honres
á Jesús Sacramentat.

¡Que dols es prestar servici
en la cort y temple sant
d' un Rey qu' es el Rey dels segles,
que no cau del poder may!

¡Coratje! y si venen lluytes,
Ell, victoria nos dará,
que may el mártir de Cristo
cau ferit sense triumfar.

¡Avant! á estendre el Sant Reyne
de son gran Cor divinal;
per tallers, tendes y fábriques
posém son escut sagrat.

¡Avant! que ses grans victories
dins el segle XX vendrán,
y romandrán engrunades
les hosts del vil Belial.

Si! qu' el triangul y l' estrella
caiguen del poder á baix;
massa hem sufert les afrontes
dels traydors enmascarats.

Guardemnos de ses doctrines
falses, antisocials
que fan brotar dins los pobles
més que flors... pües y carts.

Pues, sols l' Esglesia católica
nostra vida ha de informar;
¡Sols fulles del Catecisme,
feyna y pá necesitám!

Y ja qu' el comens d' est segle
á Jesús l' hem consagrat,....
¡Es de covarts torná arrera!
¡Bons companys! ¡avant! ¡avant!!

MIQUEL DURÁN

Mallorquins honorables

XII

LO VENERABLE P. FR. JULIÀ FONT Y ROIG

Nasqué de noble familia, descendent d' un dels cavallers que vengueren á la conquesta de Mallorca, a son Roig de María, eucaría sufragánea de la vila de Santa Margalida, ahont fou batiat el 20 de Febrer de 1545. Sos pares foren Jaume Font y Roig y Francisca Gibert.

A sa primera edat estava encara, cuant una cayguda dins es foch posá en perill la seua vida, y sa mara, en mitx del natural desconsol, lo consagró al Señor, si se curava, y una vegada sá, s' esmerá tant en la seua educació que les grans virtuts floriren en ell ben pomte y ja en s' infancia se distingí per sa caritat, puis repartía son berená entre els pobres.

Passá mes tart á Llorito á estudiar Gramática, en el Convent de Pares Franciscans, y ben tost li posaren sos mestres, y en particular el virtuós P. Calafat, l' estimació qu' es mereixía.

Sos adelants en estudis y en virtuts, resolgueren á sos pares á enviarlo á Randa, desde ahont se va estendre sa fama de tal manera, que fou causa de que moltes persones de la noblesa enviasen sos fills á estudiar en aquell col·legi. Allá contregueren ferma amistat ab ell D. Gaspar y D. Jeroni Fortesa que s' hi anaren á educar; y més tart, cuant va passar á Palma, per cursar Filosofia en el Real Convent de S. Domingo, el primer l' hospedá á ca-seua, y li facilitá lo necessari per passar á l' Universitat de Lleida á fer estudis majors.

El 10 de Desembre de 1561, vestí l' hábit de dominich, en el Convent de Palma, essent Prior l' ilustre P. Fr. Antoni Creus. Durant son noviciat edificá á tothom per sa humildat, obediencia, paciència y caritat. Els malalts tengueren sempre en ell un consol celestial que los confortava y animava; els pobres un protector que s' ho llevava de sa boca per donarloslo, fins á n'es punt que arribá á esser anomenat *pare dels pobres*.

Professá el 21 de Desembre de 1562, y de sacerdot, no perdoná cap esforços per la salvació de les ánimes, tant desde el confessionari com desde la cátedra de l' Esperit Sant.

L' any 1576, fundá ab el P. Creus el Convent de S. Vicents a Manacor, y fou acertadament elegit per mestre de novicis. Devés l' any 1590 se trasladá á Palma, y dos anys més tart, desempeñá el mateix carreg, en el Convent d' aquesta ciutat.

Finalment, després de la mort de Fr. Arnald Arberti, fou nombrat confessor del Ilm. Sr. Don Joan Vich y Manrique, Bisbe de Mallorca.

Aquesta es, en breus termes, la vida del venerable Font y Roig, cual ressenya darém per acabada, ja que may acabaríam de contar els fets particulars que posan de manifest les admirables virtuts qu' en ell resplandiren.

La seua mort, ocurrida el 9 de Septiembre de 1613, fou generalment sentida. Se celebraren solemníssims funerals, als cual assistiren el Virrey, Jurats y Ajuntament, predicant l' oració fúnebre l' Ilm. Sr. Bisbe Fr. Simó Bauzá, qu' havia pres l' hábit de S. Domingo el mateix día que nostro Venerable.

La gent comensá á tenirlo en fama de Sant, y

(a) A Mallorca hi hagué gran tempestat de vents, durant la nit del darrer día.

diferents vegades se pensá en sa beatificació, fundantse en la multitud de miracles que per s'intercesió s' obraren.

Fou sepultat en el Convent de S. Domingo, y després de la destrucció d' aquest temple, foren trasladats sos restes, l' any 1837, á la capella de S. Pere de la Seu, y el 28 de Janer del corrent, al nou sepulcre edificat en la capella d' el Sant Cristo.

M. R. F.

LA PRENSA CATÓLICA

LECTOR católico: No te parece bien que, ya que la ocasión viene ni pintada, departamos un rato sobre eso que se llama *prensa católica*, *periodismo católico*? Qué! ya estás frunciendo el entrecejo? pues sabe, para tu tranquilidad, que ni tú ni yo hemos de entrarnos en largas discusiones, que al fin y á la postre, trás de apartarse del principal objeto, á nada conducen; y no hemos de engolfarnos, porque ni tú querrías á trueque de fastidiarte, ni yo sabría aunque quisiera. Con que en tales condiciones, bien podemos dedicar un rato á nuestra conversación, que familiar puede ser si te place, dejando á un lado *retorismos* declamatorios y párrafos de relumbrón; y puesto que tú, lector amigo, y yo somos prácticos, á la práctica debemos atenernos. No falta más, sinó que seamos lógicos y consecuentes con nuestros principios, pues ésta es la única manera de entendernos... sinó, ya puedes tenerlo como sermón perdido ó piedra en el mar.

Séme franco: eres católico? Seguramente puedo creerlo, cuando esta hoja ha llegado hasta tí, rodando. Y si lo eres, sabes las obligaciones y deberes que te impone y te trae aparejados aquella cualidad? No los sabes? no los conoces? No importa. Pero, échate una mirada á lo que te rodea, y seguramente habrás visto soldados, habrás reconocido jueces, comerciantes, letrados, hombres dedicados á la enseñanza de los demás, etc., etc., y te has imaginado alguna vez, que todos esos individuos vivan cada cual en su esfera, tan libres como las ranas en los estanques? Ciertamente que no, vas á contestarme, todos sin distinción tienen señalados en códigos y reglamentos sus deberes y obligaciones, que pueden ser distintos entre sí, pero cuya violación trae en pós una pena y un castigo. Y dirás bien.

Pues bueno, ahora me cabe preguntar: Tú, católico, es decir, hombre sometido voluntariamente á la ley de la Iglesia, puedes llamarte libre y tenerte por exento de obligaciones y deberes? piensa, que de lo contrario, vendría un absurdo y los absurdos no se dan en la naturaleza.

Pues, por tú condición, natural y necesariamente debes tener un código, y un Código de la mayor alteza, en el que se te indican maestros que te enseñen y jueces para aplicarte las penas, cuando delinquieres.

Con qué ojos mirarías pasearse libre, y aún alta la cabeza, al soldado, que, sabiendo que, de no obedecer las órdenes de sus jefes, vá derecho á una derrota segura, y no tan sólo no obedece, sinó que aún hace burla y pacta con el enemigo, y si á mano viene, se une á sus filas para ir en contra de la bandera que juró defender? Aplícate el caso: con qué ojos se tiene que mirarte á tí, sol-

dado de un ejército nobilísimo, que tiene su vanguardia en el cielo y su retaguardia en la tierra, cuando tantas veces te han visto, no solamente despreciar la consigna de tus jefes, sino peor aún, desertar de tus filas, pactar con el enemigo, y muchas veces, pero muchas, irte amigablemente cogido de su brazo, á lugares donde sabías se forjaban armas y se templaban aceros, con que herir el propio corazón de la Iglesia?

¿Pero cuándo he cometido tales traiciones? me costearás. Cuándo?

Pues, mira, y hablemos claro, porque el asunto es vital, cuando has leído ó permitido la lectura de tantos libros que atacan los dogmas de nuestra sacrosanta religión, la de otras publicaciones obscenas que ofenden el pudor, y hacen perder la inocencia con sus cuentos indecentes, con sus grabados inmundos, presentando modelos de repugnante torpeza en su mayor desnudez; revistas, folletos ó libros que se exhiben al público, se muestran á los jóvenes incautos y se les induce á leerlas. Tú, que quizás eres padre de familia, cuándo alzaste el grito de protesta, cómo era tu deber, contra esa impudente licencia, que enseña medios de perversión y abre sendas anchurosas á los vicios más abominables?

Y no me digas: *Yo leeré lo que quiera y creeré lo que me dé la gana.*

Pero, ¿y si el autor de tal libro ó el redactor de tal periódico es más astuto ó más ladino que tú? pues... te hará creer lo que pretende y lo conseguirá sin que lo observes, sin que siquiera te des cuenta de ello. Ya sé que vas á replicarme que «las tales lecturas maldito el daño que te causan, que solo las lees por *mero* pasatiempo, para enterarte, como quien dice, y aún reirte de las barbaridades que despotrica tanto majadero». Simple! Imaginas acaso, que los tales autores van á enseñarte sus *cuadritos* al desnudo, para que te ruborices?

No, sino con mucha cautela, bajo la forma de hombres inofensivos, te harán tragar la píldora, con una cubierta azucarada, para que no te amargue al pasar, pero... bien seguros están que el veneno, andando, andando, producirá los resultados, que se esperan.

Pues, mira tú; así, tontamente, es como se han ido disolviendo en las entrañas de las muchedumbres esas drogas, que han sido y son semilla de errores, carcoma de todas las virtudes y el *virus* de todas las pasiones y vicios.

Y naturalmente, si los efectos se conocen por las causas que los producen, qué otra cosa podía resultar sino lo que todos estamos viendo y que tú y yo y todos deploramos, sin acertar con el remedio? Ahí, delante de tus ojos, puedes contemplar el *magnífico monumento*, construido con tales materiales; una sociedad sin religión, sin fé, sin conciencia y sin respeto alguno á leyes divinas ni humanas, que llena nuestras ciudades, y aún nuestras aldeas, de gente ruin, brutal, asquerosa, impía, degradada, miserable en esta vida y más miserable aún en la otra. ¡Resultado soberbio y envidiable, verdad?

Pues bueno, tú, que siempre te llamas católico, y si me apuras, católico *ferpiente*, tú has contribuido con tu pasividad, con tu complacencia á veces, dejando que en tu casa se introdujesen los malos libros y periódicos, ora por no tener valor para arrojarlos como se arroja á una culebra astuta, ora por el temor de que te motejasen con un nombre, que hoy parece á algunos como un título

de deshonra, con el nombre de *católico* ó *beato*, tú, digo, has contribuido, como otro cualquiera, al mal, y puesto que en él pusiste tus manos, sufre el mal ó no te quejes. No tienes razón de quejarte. ¿No sabes que para ser culpable, no es necesario sólo hacer el crimen, sino permitirlo?

Mira, lector católico, como sin querer, nos hemos alargado más de lo que quisiéramos. Te he señalado que tú, como católico, tenías obligaciones que llenar y deberes que cumplir. Que en dónde encontrarás la norma, que te sirva de regla para saber conducirte en cuanto á la prensa católica, al periodismo católico? Oye, oye, las exhortaciones, los consejos, las órdenes que tu jefe natural, el Papa, te dirige á tí y á todos los que formamos en las filas del ejército de la Iglesia:

«Trabajad activamente para el desarrollo, para el incremento, para la difusión de la buena prensa dedicada á combatir errores diarios y á rechazar los ataques de los adversarios.» (*A los lombardos*, 13 Febrero, 81.)

«No hay que olvidar la prensa católica, mediante la cual se difunden las sanas doctrinas que desenmascaran á la falsa ciencia, origen de la incredulidad y de la corrupción de las costumbres.» (*A los franceses*, 8 Mayo, 81.)

«Es de desear que al menos en todas las provincias, se establezcan periódicos en cuanto sea posible cotidianos, que inculquen al pueblo cuáles y cuán grandes son los deberes de cada uno hacia la Iglesia.» (*Enc.* 15 Febr. 82.)

«Todos aquellos, pues, que deseen realmente y de corazón que las cosas, lo mismo sagradas que civiles, sean por valerosos escritores eficazmente difundidas y propagadas, *traten de favorecer con su propia liberalidad* los frutos de las letras y del ingenio, para que cuanto más se comprenda que ese es el deber, tanto más con las facultades y bienes se acuda á sostenerle... Débese, por tanto, por todos los medios y de todos modos, acudir en auxilio de tales escritores, pues de otra manera el propósito tendrá poco éxito ó el éxito será inseguro ó ténue.» (*Idem.*)

«Del mismo modo que es obligación de la prensa católica descubrir los perversos planes de secta, auxiliar y secundar la acción de los sagrados Pastores y defender y propagar las obras católicas, así también es deber de los fieles sostener eficazmente á la prensa buena, ya indirectamente, negando ó retirando todo favor á la mala, ya directamente, concurriendo cada uno en la medida de sus fuerzas á haberla vivir y prosperar, en lo cual creemos que no se hace lo bastante...» (*Idem.*)

«Y es de absoluta necesidad, para que los católicos no tengan armas inferiores á las de sus enemigos, oponer periódicos á periódicos, y de este modo se podrán rechazar los ataques, descubrir las perfidias, impedir la propagación del error y atraer los corazones al deber y la virtud.» (*A los Obispos de Asturias*, 3 Marzo, 91.)

Lector católico: no tengo más que decirte. Otro día continuaremos.

JOAQUIN DOMENECH.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Día 11.—Dilluns.—S. Llatze bisbe y S. Saturnino pbr. y mr.
 Día 12.—Dimars.—Sta. Eularia vg. y mr.
 Día 13.—Dimecres.—Sta. Catalina de Rizzis vg.
 Día 14.—Dijous.—S. Valentí Prev. y mr.
 Día 15.—Divenres.—SS. Faustí y Jovita mrs.
 Día 16.—Dissapte.—S. Samuel mr.
 Día 17.—Diumenje.—✠ de *Quincuagésima*. S. Juliá de Capadocia mr.

Monument Sepuleral

Construït per

custodiar lo cadaver del V. P. Fra Juliá Fontyroig
 dins la capella del Sant Crist a la Seu.

LA trassa d' aquest sepulcre fou imaginada p' el reputat artista Sr. D. Faust Morell.

Consisteix amb una cámara llarguera cuberta amb volta bipartida quals archs mitjers y nirvis creuats arrancan de conopis. Sa portada, relacionantse ab los compartiments superiors presenta dues arcatures ojivals lobulades, quals airoses curves neixen dels pilars extrems y retomban sobre la mènula central que no sols penja suspesa, sino que també serveix de peana a un angel dret demunt la mateixa. Pinacles y cresteries fulletjades rematan l' enfront.

Dins la cambra, sostengut per dos permodols s' hi ha posat lo *sarcófago* mostrant de complet relleu y en grandaria natural la figura jahent del venerat relligiós, y sobre la cuberta atarussada en curva, de baix relleu, la simbólica assumpció al cèl de la seua ánima en forma corporal d' un mignonet.

Los dits permodols mostran les armes de Morell y de Vert; y en la paret interior, part demunt la caixa mortuoria, hi penjan les de Fontyroig, repetides.

L' angel, posat de plantó, aguanta una filactèria en blanch, qual inscripció podria dir: *Sub Pontificatu Illmi. Dom. Petri J. Campins erectum.*

Els frisos están guarnits de quimeres y fulles onetjades. La laude en llatí, que traduhim, diu d' aquest modo:

«*Aquí reposa en pau el Venerable Fra Juliá Font y Roig. Fou gran ornament del Orde de Predicadors, tot consagrat á l' oració, á les lletres y als sagrats ministeris; mortificant sovint lo seu cos ab cilicis y dejunis; Mestre de nobles y certader pare dels pobres. Arribat que hagué al cim de la santitat, s' adormí en el Senyor, plorat de tothom, dia 9 de setembre de l' any 1613.*

«*Moguda dels sentiments de veneració y parentesch, Donya Francisca Verd Vda. de D. Pere Morell, Font y Roig, en nom propi y dels seus, eriji, á costes seues, aquest monument, per guardarhi les despulles de tan gran varó.*» (1)

La disposició d' aquest gayart monument está ben concebuda, y sos membres discretament endiumenjats ab mol-lures de garrits perfils, tot lo cual acusa l' atent y aprofitat estudi dels millors modelos de l' arquitectura y de l' escultura gòtica espanyola; los han llavorat y cisellat ab amorosa curolla els acreditats Mestres esmagnaires March y Jaume Llinás, germans.

La bona amistat que m' uneix als tres artistes me excusa de ponderar més elogis á s' obra descrita.

Si qualche coseta hi troban els crítichs referent á lo atrevida que resulta la suspensió de la volta y del angel endocerat en mitj, (2) y á la impossible estabilitat de la figura del venerable que jau contra un pla vertical, noltros sols observarem que existeixen moltíssims d' ecsemplars en igual disposició; si bé aixó no vol dir que, á parer meu y d' altres, no fos preferible la col·locació del cos sobre

(1) Traducció de D. A. A. pre.

(2) Per consell meu, s' assegurá amb gafes de bronzo.

un pla inclinat, per favorir la perspectiva y á fi de que resultás menos violenta sa postura y més ben il·luminada per la llum directa dels finestrals.

De tots modos aquest nou sepulcre, per son merit artístich, salvant les diferencies d'èpoques, pot compararse sens desventatge alguna ab los dels Bisbes Galiana y Torrella que son els millors de la nostra Catedral.

* * *

Y, a propòsit. Dits dos antichs sepulcres están mutilats de tal manera que claman als qui deurían atendre á sa restauració y conservació.

El primer, amagat dins un recó de la *Capella de la Corona*, fou mutilat tallantli els dos suports (3) de l'arca per poderhi aficar una calaixera. Abridgem l'esperansa de restaurarlo, quant, (per encarreg del Illtre. Sr. Provisor † D. Tomas Rullan) projectarem el retaule dedicat á Sant Jusep que allá hi volian colocar, deixant dit sepulcre al descobert.

El segón, mutilat ab motiu del andamiatje que se posá dins la capella de *Corpus Christi* durant la Setmana Santa, ja está desforrat de les posts pintades que guarnian son interior. També forem consultats p' el noble Senyor † D. Faust Gual de Torrella qui desitjava restaurarlo.

Els dos mostran vestigis de haver estat dau-rats y policromats, y son vertaderas joyes d'art.

¿Quant será que veurém rendir el tribut de respecte y consideració que se deu á la memoria d'aquells dos Prelats de la Diocesis mallorquina?

B. FERRÀ

GRANERADES.

Es *género chico*, ferratje saborós per la jovenêa, que sol madurá abans d' hora, y també pels garruts, que encare duen es cap ple de grins: sa *sarsuela bufo-fresca*, un dels darrers cadufos que feu en sa veyésa el sigle XIX, enguany no ha pogut fer de les seues dins Palma, per falta d' hostalatje. A Inca y á Felanig sí que hi ha pegat una bona llepedeta, segons noticies.

Tirat á baix, já fa mesos, es *corralet* de s' hort del Rey, aquest hivern es *género gròs* s' ha fet l' amo de ses metles á nes *Principal*, que 's mor de susto y já comença á fer es darrers badays, d' en-sá que li puja á les barbes es flamant *Teatre Lirich*, que s' aixeca tot ufanós demunt la fòssa del que fonch llarch temps la nineta dels uys de la gent divertida... la bresca de mèl dels golosos des vert. No mos atrevirém á assegurar (perque no som profetes) quina casta d' art pendrà còbro dins la nova *escóla de bones costums*, totduna que estiga llésta y ben clenxa féta... per més que já heu porren sospitá els qui coneguen una mica es *cayre fo-gué* dels jovensans y jovensanes del dia d' avuy. Si va á dir vé aquesta temporada sa moral pública no ha gonyat gayre en so camvi d' espectacles, cóm heu veureu si parau esment una estona.

Primé va rompre es fòch, ab molts de fums y cascavells, una companyia d' *òpera*, que, entre qualque antigüèa, ja masse ranci, y qualque fotesa, que no poria anar, ni ab ròdes, feu es cuch de s'oreya malalt á força de repetir la *Bohème*, parti-

tura bastant magreta y d' argument molt asque-rós, y sa *Manón Lescaut*, una vertadera desvergo-nya dramática, encare que sia una filigrana musical, segons els entesos... y ¿qué m' en direu? Ell feyan s' encant, casi cada vespre, y embadalian á molts de católichs (serían de pega) d' aquests qui s' ho tiran tot á darrera y no tenen cap escrúpol ab ajudá ab els seus diners á n' aquests escándols. Estenguem-hi un llansol de empahissá y girém fuya, qu' are vé lo bò.

Arribá llavonnes s' *aviram de la Cobeña* ¡qui, en bon' hora sia dit, feu assaborir deshiara á nes públich qualque raccioneta de menjá clássich y sanitós... ja 's cèrt!... per llevá s' agrura que deixava sa lóca y verinosa ploma de 'n *Echegaray*, de 'n *Pérez Galdós* y de molts d' altres drama-turchs pòch més ó manco des mateix pelatje. Y darrerament (sa cadira encare no havia perduda sa calentó) s' entregá ab esperit, segons diuen els qui no l' han vist *Uüir* per cap vent, mèstre Mi-quèl *Cepillo*, qui, totduna es posá á treure de dins sa caixa els pellar-ingos y pedassets més bruts des teatre modernista; y casi porem dir que no s' es aturat fins el present més que per deixá sentir dos vespres els coneguts sons de la *Campana* de 'n Palou, qui ab prou pena hagué de veure *ecsecutar* l' obra que li ha dat més anomenada.

Y per paga n' hi ha un á sa còlla, devertit y trempat com unes xeremies. L' altre *diassa* sortí demunt ses taules en *Quiquet*, un bergantéll de lo més xalést y desvergonyit que 's passetja. Tantes guitzeries va fé y ab tan pòch mirament parlá, que fins y tot la gent de *qui fa fer*, que en ses coses arriba á posarhi call, s'empagahí de bon de veres y prengué es portal. Degué essé blau es festé quant el Sr. Governador li enviá un *pegadet* de 100 pessetes, perque el s'aferrás damunt un *grá maligne* que li era sortit... á nes clotéll. Noltros, autoritat, no aconhortats ab tan pòch, l' hauriam enviat més que depressa á nes Dr. Ferrán, perque li minvás es bull de sa sanch. ¿Qué no poria haver estat un cás fulminant de *bruto-fobia*? Ventura que es malalt segueix bé y no ha preses males passes.

Y ara parlem clas: ¿no veu sa companyia qu' ha prés mal rumbo y que els ciudatans no som tan sorts de nás com qualqu pensa? ¿An aixó li diuen *rendir culto al arte*? Una companyia sèria no trèu á ròtlo singlots literaris com en *Quiquet el de Mis-lata*, y altres herbes per l' estil. ¡Vaja una lata que s'en dugué en *Quiquet de Mis...*! Ell no heu contarà per véga, maldament s' escusás ab que no heu feya ab mala fèl. ¿Qué dú cucales aquest estornèll?

Y no trobau que 's tení molta *barra* aixó de que families que volen passá per cristianes y tal vegada per piadoses (aixó es encare més afrontós), s'en vajan, ben cara alta á n' aquests espectacles y hey duguen els infants, perque aprengan més lletra menuda? Mirau que, an aquest pas, já n' arribarem á veure de coses!

Per més que noltros no tenguem sa mala costúm d' anarhi á tal casta de divertiments, en sabem bé la prima de lo que pasa en *nuestro primer coliseo*; y per aixó, deixant per un altre dia dirlos una parauleta, á cau d' oreya, á n' aquests católichs, de á pessa de quatre sa dotzena, per avuy mos contentám ab recomenar á nen *Cepillo*, ó an es cap de còlla, que 'l representa en *ausencias y enfermedades*, que per amor de Deu, pes bon nom de Palma y de sa companyia y per sa butxaca mateixa de s'empresa, que péch una bona *espaumada*

(3) Tal volta eren els dos lleons que, de prop de la Sèu, los recullirem en lo Museu Arqueològich.

á nes seu repertori, que 'n du de taques y en grut... que fa gitera. Y que no deixi pes pany á nels atlots, que, á nes veure, rebenten de delit y juguera..... perque, en ultim resultat, qui paga els tésts romputs son ses families, sa vergonya pública, y, lo que's més de planyer, sa moral cristiana. ¿Qué heu sentit siular?

EL SEN GARROVÍ.

Ja fa..... brusea!

LA revista barcelonina titulada *Pel et Ploma*, illustrada ab forsa de burots *al carbó* y amb fotograbats de qualque grupo *en pel* asquerosíssim, día 15 del mes passat, insertá un articletxo *encabessat: El monument de Raimond Llull. (sic.)*

Son autor, segurament mal informat, diu que, al decidir *oficialment* que el nostre compatrici sia un gran homo, «el primer pas ha sigut promouner una subscripció pera aixicarli un monument i no menos rapid qu' á quet ha vingut el segón, consisten en no responder l' importancia del *caudal aplegat*, á la del home quina fama fora de la seva terra no es tan gran, qu' am la vinguda de tras cantó n'ha omplert el reduhit mon de les lletres i de les arts.—Els dos passos, se pot dir que han allargat juntes les dugues cames i les corporacions i personalitats qu' han emprés la honrosa tasca d' enaltir la justa gloria del gran Mallorquí, anuncian el concurs pera 'ls esbossos de l' estatua.» Axò no saben si es pel ó ploma..... ó cerres.

No enteném allò de que *no haja respost l' importancia del caudal aplegat*, pues fins ara no s' ha organiat cap subscripció, y lo unich *aplegat* data de fetxa antiga. Si l' articulista se refereix á la consulta y á la resposta extra-oficials fetes entre el Sr. ex-President de la Diputació y sos companys, devia haver sabut que aquests contestaren (en Novembre passat) que, *per ara*, la Diputació provincial no podia entregar més de *cinch mil pesetes*.

No es veritat que s' anunci un concurs *pera els esbossos d' estatua*; aquesta está perfectament modelada fa alguns anys previ l' aprovació del *bosseto* y estipulació de contrata. Lo que manca y *está acordat* es obrir un concurs per premiar á l' autor del millor projecte de Monument ó sia cós arquitectonich pera sostenir dita estatua dins Palma.

Y ara que hem rectificat les equivocacions y lleugereres de *Pel et Ploma*, afegirém, dirigintmos á l' actual *Comissió Ecsecutiva* del monument, que si no se desxondeix, si no encarrila sa tasca, si no gestiona *lo primé de tot* l' adquisició del modelo d' estatua encarregat per la *1.ª Comisión Ejecutiva* (de la cual la *2.ª* vé á ser continuació) ja pot veure amb quina pellissa s' abriga, perque lo que ara son gotes que no banyan se convertirán amb arruxades y delobins que plourán de tots vents. Es hora y passa d' hora de que se declari *amb féts* reals y positius que á Palma hey ha lulistes que volen, poren y saben cumplir sos devers honrant publicament la memoria de son fill més gloriós. De lo contrari, després d' havermos gastat més de 450 duros en adornar la Llonja per celebrarhi artificiosament una *Junta Magna*, ahont els oradors tant se lluhiren,..... tothom que veja la nostra vergonyosa ineptitut, té dret á fermos bèfa.

UN LULISTA ANTIG.

NOTICIES HISTÓRIQUES

Any 1230 —Dia 17 de Febrer, la conmemoració del V. P. Fr. Miguel de Fabra fundador del Real convent de predicadors de Palma, personatge d' admirable vida, el cual després d' haver rebut l' habit de mans de Sant Domingo, rebé al matex temps son zèl apostolich; meresquent, per son saber ser elegit director espiritual del Rey en Jaume I d' Aragó, acompanyantlo en las conquistes de Mallorca y Valencia en cuals empreses obrá Deu per la seua intercessió molts de miracles.

CRONICÓ

Dia 29.—A Sta. Catalina un nin caygué dius un cossi de llexiu bullent y morí cremat.

Dia 30—Aparegué an els llochs de costum un edicte ab fetxa de dia 28, convocant á oposicions de canonge per cubrir sa vacant que dexá el M. I. D. Enrich Reig.

—Llegim demunt sa premsa diaria uns *partes* relatius á *El ensanche de Palma* en que el Sr. Martí mos fa a saber que la cosa va bé.

Dia 31—La Reyna firmá es *pase* á sa reserva d' es qui ha estat fins ara Capitá General de ses Balears D. Rosendo Moíno, nombrant al general D. Francesch Loño per substituirlo endit carreg.

Febrer ✕ En nom de Deu sia. Amen.

Dia 1—Surt cap á Madrid el Comandant de marina Sr. Rovira, ab sa missió de trabayar allá per veure de conseguir d' algun medi es trasport á ses Balears des *dique* de Subic.

—Mos diuen qu' han sigut nombrats per l' Autoritat Eclesiástica vicaris de Costitx, Caimari y Mancor respectivament els joves sacerdots D. Rafael Ramis, D. Francesch Pascual y D. Juan Femenias.

Dia 2.—La societat *Arqueològica Luliana* celebrá sa festa relligiosa en la capella hont hi ha el sepulcre del Bto. Ramón, á Sant Francesch. Digué la missa el M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover, Vicepresident.

Tot seguit el sociys anaren al Collegi de la Sapiencia, hont está lo Musèu, y, després de cantar un responso en l' Oratori, tengueren la Junta general reglamentaria, presidint el Sr. Rector del Collegi, el dit Sr. Alcover y D. Estanislau K. Aguiló. Donant conte de gastos y rebudes p' el Depositari, p' el Secretari y p' el Director del Musèu.

El Sr. President efectiu digué quatre paraules sobre els traballs de la Societat, y el Sr. Alcover manifestá que dins breu temps s' espargiria la circular informadora de com s' ha de emprende la tasca del Diccioniari mallorquí.

El Sr. Ferrá proposá que se col·locás el retrato del Illm. Sr. Bisbe Campins, dius la sala d' actes, fent companyia als ja col·locats dels fundadors del estudis arqueològichs en el Seminari y en aquell Collegi, Srs. Salvá y Jaume; y així fou acordat.

—Se veuen desplegadas á mitjan asta ses banderes de ses fortalases militars. Deu esser en senyal de dol, ab motiu de celebrarse á Inglaterra els *funerals* de la Reyna Victoria.

—Morí negat dins una cisterna d' un camp de Santanyi un nin de vuit anys.

Dia 3.—En es carré dels Oms morí una dona cremada.

Dia 4.—Mos diuen qu' es tifus segueix fent de ses seues á Bunyola; y llegim qu' els malalts son uns 180.

—Ses oposicions d' organista de la Catedral qu' havian de comensar avuy han estat suspeses per indisposició d' un dels tres opositors qu' han sollicitat.

ES CRONISTA

CORRESPONDENCIA

A ¡.....!—Vos teniu po a n' es Carnaval y vos posau carreta; Axi mateix vos conexém en sa *veu*. Vos aconseyam qu' aquets dies no tregueu molt es nas, perque, segons deis, pes vostro poble la gent *adulta* va remolesta.

El Sen Garroví.—Lo vostro mos ha agradat tant, que li hem fet lloch an aquest mateix número, retirant altre original. Moltes gracias y no tengueu peresa d' agranar sovint.

ANUNCIOS

Els qui tenguen gust d' enviarnosné quedarán servits á preus módichs

OBRADOR D' ARGENTERÍA

Dirigit per D. Josep Fortesa = Rey

Mestra Orífice de la Catedral

Carrer de Colón, núm. 33—PALMA

Fábrica de Rejoles de ciment
y altres peses aplicables á la construcció

~~~~~ **D. Bartomeu Farr** ~~~~~

Hostals núm. 38—PALMA

LA INDUSTRIAL

Gran Bazar de mobiliari artístich, tapizería, cristalería, objectes decoratius, etc. etc.—Enfront del Carrer de Sant Nicolau, entre el *Pas d' en Quint* y la *Costa d' en Brossa*.

PREUS ECONÓMICHS

LA ROQUETA

DE

D. Pere A. Cetre

Fábrica de tota classe de cerámiques artístiques y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d' edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

CASA ESPECIAL PER ESCULTURA RELIGIOSA ORNAMENTS SAGRATS

y representant de la fábrica de vidrieras de colors y gravats de

J. AMIGÓ

DE BARCELONA

Plassa d' Antoni Maura número 22

PALMA DE MALLORCA

Se construeixen imatges de sants, en fusta, de primera, segona y tercera classe; com també retaules, sagraris, altars, candalers, cirials, canelobres, sacres y tot lo relatiu á l' ornamentació escultural de les iglesies.

S' hi trobarán també, terns, casulles, capes, estoles, mandils, camis, sobrepel·ligos, ámits, flochs de misal, bonets, galons, cinguls, confeccionat tot ab teles de la tan enomenada fábrica d'els *Fills de M. Susi* de Barcelona.

OBJECTES Y ROBES D' IGLESIA

BAZAR de D. Juan Montaner

Carrer del Sindicat, números, 2 á 10

Gas de l' antiga fábrica

S' instala á preus molt económichs, ab grans ventatjes p' els consumidors.

PLANS Y PROYECTES

D' ARQUITECTURA RELIGIOSA

BARTOMEU FERRÁ, Mestre d' Obres

Carré de Muntaner—10—estudi

Gran Establecimiento Nuevo de S. José

~~~~~ DE ~~~~~

IGNACIO FIGUEROLA

BRONDO esquina BORNE

Gran rebaja de precios por final de temporada

CAPAS confeccionadas.

PAÑOS para capas.

» » vestido.

Gergas en todas clases y colores.

Camisería—Corbatería.—Paraguas—Bisutería.

ESPECIALIDAD EN TELAS BLANCAS

Ojo—Venta de retazos—Ojo

